

در کنگره بین المللی اخلاق زیستی تصریح شد

مبانی فلسفی اخلاق زیستی در ایران باستان بر منابع الهی تاکید داشته است

به جهان زنده آسیبی نرسانند. او که دارنده دشت‌های فراخ و نگهبان راستی بود، به صورت مردی جنگاور دارای هزار چشم و گوش مجسم می‌شود. او ضعیف‌ترین ناله‌ها را می‌شنود و به یاری ستم دیدگان می‌شتابد. مهرپرستی آن چنان قدرتمند بود که به یونان و روم هم گسترش یافت و امروزه یادگارهای فراوانی از آن در فرهنگ اروپایی دیده می‌شود.

عضو هیات علمی مرکز تحقیقات کشاورزی کرمان کتاب ستوت یسن یا ستوت نسک را یکی از ۲۱ کتاب اوستای ساسانی برشمرد و گفت: گات‌ها و سرودهایی که زبان و سبک نگارشی همانند گات‌ها دارند و در زمانی نزدیک به پیامبر زرتشت سروده شده‌اند در این کتاب گردآوری شده بود. امروزه این سرودها در میانه کتاب یستا جای دارند. یستا ۲۲ سرود دارد که از هات ۲۸ تا هات ۵۳ گات‌ها و از هات ۲۵ تا ۴۲ هفت هات را در بر گرفته‌اند.

وی در ادامه سخنانش کتاب آسمانی اشو زرتشت یعنی گات‌ها را که به محیط زیست با مفهومی بسیار گسترده تر در دو بعد مادی و غیر مادی می‌پردازد مهم دانست و گفت: برای این کار بایستی تک تک مردمان، دین مداران، دانشمندان، اندیشمندان و رهبران بکوشند. جهان که همه ابعاد محیط زیست را در بر دارد به وسیله اهورامزدا استوار بر هنجاری به نام اردیبهشت آفریده شده است. کسی که نخستین بار چنین اندیشید که باید روزگار جهان با آسایش و آرامش همراه باشد با نیک ترین اندیشه و افزایشه و افزایشه ترین خرد جهان شادی بخش را آفرید و سرسبز گردانید. دانشمندان و اندیشمندان به فراخور حال و تخصص می‌کوشند گوشه‌ای از این هنجار را بیاموزند. تمدن و فن‌آوری دستاورد هماهنگ شدن با این هنجار است. هر گونه ناهنجاری سبب ویرانی و هر بهنجاری سبب پیشرفت و آبادانی می‌شود. انسان آزاده ای است که پیشرفت یا عقب ماندگی‌اش در اختیار خود اوست. ارزشی که در گات‌ها برای جهان زنده دیده می‌شود آن چنان در اندیشه پیروانش نهاده شده که به نیایش های مردم راه پیدا کرد. بنابر هفت‌هات آرزوی آرامش و آبادی برای جهان زنده و گرمای داشتن خلوند با بهترین نمازها برای آفرینش جهان زنده، آب، گیاه، زمین و هر چه نیکوست همچنین آب‌های جاری در رود و جوی، آب‌های بسته، دریا و آبشار حتی روان جانوران خانگی نمونه‌ای از این نیایش‌ها هستند.

دکتر غیبی درباره وندیداد گفت: وندیداد فرهنگنامه بلور مغان ماد است که با افزون و کاستن مطالبی، به آن رنگ زرتشتی داده شده است. در سرتاسر وندیداد جهان آوردگاه نو خدای نیک و بد است. اهریمن و دیوان همواره می‌کوشند تا آفریدگان مزدا به ویژه آتش، آب، زمین، گیاه جانداران و مردم را بیازارند و بمیرانند. راستکاران با پاک نگه داشتن، خانه ساختن، آباد کردن و کارهایی از این دست با خدای بد می‌جنگند ولی بد کاران با آلودن، ویران کردن و بریدن گیاهان به اهریمن یاری می‌رسانند.

وی در پایان اعلام کرد: بنابر آموزش‌های گات‌ها که بنیاد بلورها، ارزش‌ها و راهکارهای زندگی در ایران باستان است اگر بخواهیم به آسایش و آرامش در دو جهان برسیم بایستی رو به سوی خلوند نماز گزارده کردار خود را با دانش کامل و خرد خود را با منش نیک هماهنگ کرده برای خرسندی جهانیان و آبادی جهان کوشید. این کوشش همان آیین خدای دانا و بنیاد همه ارزش‌ها و اخلاقی نیک به ویژه در زمینه‌های زیستی است.

دکتر موبدیار مهران غیبی، عضو هیات علمی مرکز تحقیقات کشاورزی کرمان، گفت: بنابر آموزش‌های زندگی در ایران باستان، اگر بخواهیم به آسایش و آرامش در دو جهان برسیم بایستی رو به سوی خلوند نماز گزارده کردار خود را با دانش کامل و خرد خود را با منش نیک هماهنگ کرده برای خرسندی جهانیان و آبادی جهان کوشید. این کوشش همان آیین خدای دانا و بنیاد همه ارزش‌ها و اخلاقی نیک به ویژه در زمینه‌های زیستی است.

دکتر موبدیار مهران غیبی، عضو هیات علمی مرکز تحقیقات کشاورزی کرمان، به بررسی مبانی فلسفی اخلاق زیستی در ایران باستان در کنگره بین المللی اخلاق زیستی پرداخت.

دکتر غیبی با تصریح این مطلب که محیط زیست اثر بسیار گسترده ای بر چند و چون زندگی انسان دارد به گونه‌ای که بهبود زندگی انسان در گرو بهسازی آن است گفت: مردم به تنهایی توان بهینه سازی محیط زیست را ندارند ولی به آسانی می‌توانند آن را خراب کنند. بنابراین بایستی نهادهای وابسته به رهبری جامعه، به ترتیب از خانواده تا جهان، حقوق محیط زیست را پاسداشته و مدیریت بهینه سازی آن را به دست گیرد. این نهاد بایستی چگونگی بهره وری از محیط زیست و بهینه نگه داشتن آن را به اعضا جامعه بیاموزاند آن چنان که هر کس با بلور ترونی خود را مسئول بداند. این نهاد بایستی بر پایه جهان‌شناسی، ارزش‌ها و رفتارهای نیک را در مردم نهادینه سازد. باید به مردم آموخت که سود راستین آنها در سود دیگران نهفته است و برای بهره وری بهینه از سرمایه خدا دانه بایستی شرایطی را رعایت کرد. وی جهان‌بینی ایرانی را ریشه در فرهنگ هزاران ساله دانست و اظهار داشت: این جهان بینی که منابع شناخت آن در فرهنگ نامه اوستا گردآوری شده است را می‌توان در چهار گروه دسته‌بندی کرد: یشت‌های کهن، ستوت یسن، وندیداد و نوشته‌های بجا مانده از دوران ساسانی. دینکرد نیز که از نه دفتر ساخته شده بود، بن‌مایه‌های اندیشه‌وری، رفتار و اخلاق را بر پایه‌ی فقه دینی زمان نشان می‌دهد. نقاط همه این بلورها با بلورهای انیرانی در بندهشن دیده می‌شود.

دکتر غیبی تاکید بررسی خود را بر منابع یاد شده که جایگاه اخلاق زیستی در جهان‌بینی ایرانی را نشان می‌دهد دانست و اظهار داشت: بنا بر یشت‌ها خدای نیکه جهان را در شش چهره به ترتیب آسمان، زمین، باد، گیاه و جانوران و در آخر سال انسان را آفرید. انسان در پنج روز پایان سال از فروردین از هدایت الهی برخوردار شد. محیط زیست برای ایرانیان آن چنان ارزشمند بود که ایزدی برای هر یک از عناصر محیط زیست خود همچون آتش، آب، زمین، باد، گیاه و جانوران نیک داشتند. یشت‌هایی نیز برای ایزد بانوانی چون دانش، دین، راستی و ثروت سروده شده که گویای ارزش والای این ویژگی‌ها نزد ایرانیان است. راستکاران از ایزدان برای چنین ثروت‌هایی خواستار پیروزی هستند که برآورده می‌گردد ولی نذرهای گرانبار کسانی که خواهان پیروزی برای نابود کردن یا دزدیدن این ثروت‌ها هستند پذیرفته نمی‌شود.

وی با تاکید بر این مطلب که دلکش ترین یشت‌ها در ستایش ایزد پاتو آناهیتا و ایزد مهر است گفت: آناهیتا نماد آب‌ها به ویژه رودهای جاری است. زندگی بخش و زاینده بدی‌ها، رودی پاک و بی‌آلایش که از آسمان به سوی زمین جاری است. پرستش گاه‌های آناهیتا در کنار منابع طبیعی آب ساخته می‌شد تا بتوانند آب را تقدیس کنند. ایزد مهر که گرما و نور خورشید است هر روز جهان را می‌باید تا کسی